

Yashil

IQTISODIYOT

va

TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 9

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 274 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 7-sentyabrda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Tijorat banklari kredit portfelini boshqarishning bozor mexanizmlari va ularni joriy etishdagi muammolar	21
Yusupov Shoxzod Maxmatmurodovich	
Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish davrlari ekonometrik modelini yaratish masalalari	24
Abdullayev Farxod Ozodovich	
Marketing yondashuvi asosida Sirdaryo viloyatining investitsion salohiyatini baholash usullari	35
Xolmurotova Diyoraxon Ibragimovna	
Bevosita soliqlar ma'muriyatchiligi	41
Idirisov Alisher Otajonovich	
Soliq nazorati va transfert narxni belgilashda soliq nazoratini tashkil etishning xorij tajribalari	46
Abdiev Jaxongir Ibragimovich	
Soliq siyosati va strategiyasining ilmiy-nazariy tahlili	53
Djumaniyazov Marks Quranbaevich	
Pestel tahlili – muvaffaqiyatli investitsiya qarorlarini qabul qilish asosi	60
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan biznes loyihalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning o'ziga xos xususiyatlari	67
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
The significance, problems and solutions of the green economy in the New Uzbekistan economy	74
Sattorova Mehriniso, Ibragimova Gulchehra Tohirovna	
O'zbekistonda kichik va o'rta biznesni soliqqa tortishning joriy qilinishi va rivojlanish tendensiyasi	79
Otamuradov Nuriddin Najmiddinovich	
Korporativ boshqaruvni innovasion rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari	87
Xalmuradov Elmurod Dilmuradovich	
Международный опыт стимулирования инновационной деятельности	93
Абдиуалиева Гулзада Азатовна	
How does foreign direct investment promote economic growth?	98
O'tkirova Bonu Azamat kizi	
Mintaqalarni barqaror rivojlantirishning konseptual asoslari va ular evolyutsiyasi	102
Umarov Abduvaxob Tursunovich	
Technological Innovations of Electronic Payment Systems	107
Mirkomil Boboyorov Murodullaevich	
Ta'lim xizmatlari sohasida davlat-xususiy sherikligining rivojlanishida xorij tajribasining o'rni va ahamiyati	115
Imomov Xolmurod Norqul o'g'li	
O'zbekiston iqtisodiyotiga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investisiya va xorijiy kreditlar jalb qilish samaradorligi tahlili	119
Maksudov Abdumalik Xodievich	
Davlat ehtiyojlari uchun tovarlar (ishlar, xizmatlar) xarid qilishni takomillashtirish	124
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	
Mamlakatimizda oziq-ovqat sanoatini rivojlanish holati va uning dolzarbligi	129
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	

Turizmda innovatsiyalarni qo'llash imkoniyatlari.....	133
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Davlat budgetining solikli daromadlari tahlili	139
Abduraimova Nigora Radjabovna	
Soliq yuki soliq tizimining qanchalik samarali ekanligini aniqlovchi muhim mezon	143
To'la'kov Ulug'bek Toshmamatovich	
O'zbekiston sanoat korxonalarida xom ashyo resurslaridan samarali foydalanishning hozirgi holati, muammolari va mintaqaviy xususiyatlari (qashqadaryo viloyati misolida)	151
Ochilov Akram Odilovich, Xazratov Sarvar Ibragimovich	
Состояние туристической инфраструктуры Ташкентской области.....	156
Гаппарова Майрамхон Зафар кизи	
Sanoatlashuvning ekologik ta'siri va "yashil" iqtisodiyotga o'tishning asoslari	161
Nosir Maxmudov, Lola Azimova	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda sinergetik ta'sirning nazariy asoslari	167
Maxmudova Zoxida Maqsudali qizi, Normurodov Xusan	
Davlat budjeti xarajatlaridansamarali foydalanishni takomillashtirish.....	173
Sherxon Tuychiyev	
Savdo korxonalarida ta'minot zanjirining asosiy bosqichlari va muammolari.....	177
Ergashev Jahongir Baxodirovich	
Kichik biznes subyektlarining innovatsion loyihalarni moliyalashtirish yo'llari	180
Ergashev Firuz Baxodirovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Budget tashkilotlarida qurilish-ta'mirlash xarajatlari hisobining asoslari.....	184
Azizova Zilola Lochin qizi	
Xorijiy mamlakatlarda tadbirkorlik subyektlari tomonidan mahallilashtirish asosida mahsulot ishlab chiqarishning o'ziga xos jihatlari	191
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich	
Suv ekologiyasining asosiy yo'nalishi va uning fandagi o'rni.....	200
Musayeva Muqaddas Abdurashid qizi	
Анализ прибыли агропромышленности	204
Гафурова Азизахон Фатиховна	
Systematic analysis of briquette mass pressing equipment approach	209
Kobilov Khasan Khalilovich, Sharipova Nazira Rakhmatilloevna	
An Econometric Assessment of the Effects of Fintech on Economic Growth in Developed Countries	213
Anvarkhonov Abdulatifkhon Jamshidkhon ugli	
Raqamli iqtisodiyot rivojida korporativ boshqaruv faoliyatining roli	216
Muxitdinov Ulug'bek Diyarovich	
Значение промышленной сети в развитии деятельности предприятий малого бизнеса.....	221
Кодиров Жавлонбек Нематуллаевич	
Tadbirkorlik kambag'allikni qisqartirishning asosiy yo'nalishi.....	225
Xolmirzayev Abdulxamid Xapizovich	
Kichik biznes subyektlarida mahsulot ishlab chiqarishda innovatsiyani joriy etish masalalari	230
Mirzayev Kobii Nosirjonovich	
Investisiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarini rivojlantirish mexanizmlari.....	236
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
Innovation iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida sifat menejmentini joriy etishning nazariy-uslubiy masalalari.....	242
Zarina Ashurova	

Social media marketing strategies for small businesses.....	247
Mannonov Shahzod Istam ugli	
Xalqaro shartnomalar qoidalarini qo'llashning xalqaro va milliy uslubiy tamoyillarining o'zaro ta'siri	250
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich	
Neft-gaz, yoqilg'i energetika sanoati sohasidagi yirik soliq to'lovchilarda soliq nazoratini samarali tashkil etish va takomillashtirish masalalari	258
Abdullaev Shuxrat Sultanbaevich	
Суть и значимость инновационных технологий в региональном управлении	266
Муминов Фазлиддин Хусниддин угли	

KORPORATIV BOSHQARUVNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLGIYALARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI

Xalmuradov Elmurod Dilmuradovich

Davlat boshqaruvi akademiyasi
mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Korporativ boshqaruv, ya'ni kompaniyalarning boshqarish va nazorat qilish tizimi, raqamli echimlarning paydo bo'lishi bilan sezilarli darajada o'zgardi. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalarning korporativ boshqaruvga ta'siri o'rganiladi, foydalari, muammolari va kelgusidagi tendensiyalari yoritib beriladi. Blokcheyn, sun'iy intellekt (AI) va katta ma'lumotlar tahlili kabi raqamli vositalarni integrasiya qilish orqali tashkilotlar shaffoflik, samaradorlik va hisobdorlikka erishishi mumkin.

Kalit so'zlar: korporativ boshqaruv, raqamli echimlar, sun'iy intellekt, blokcheyn, ERP tizimlari, raqamlashtirish.

Abstract: Corporate governance, that is, the management and control system of companies, has changed significantly with the advent of digital solutions. This article explores the impact of digital technologies on corporate governance, highlighting its benefits, challenges and future trends. By integrating digital tools such as blockchain, artificial intelligence (AI), and big data analytics, organizations can achieve transparency, efficiency, and accountability.

Key words: corporate management, digital solutions, artificial intelligence, blockchain, ERP system, digitization.

Аннотация: Корпоративное управление, то есть система управления и контроля компаний, существенно изменилась с появлением цифровых решений. В этой статье исследуется влияние цифровых технологий на корпоративное управление, подчеркиваются его преимущества, проблемы и будущие тенденции. Интегрируя цифровые инструменты, такие как блокчейн, искусственный интеллект (ИИ) и анализ больших данных, организации могут добиться прозрачности, эффективности и подотчетности.

Ключевые слова: корпоративное управление, цифровые решения, искусственный интеллект, блокчейн, ERP-система, цифровизация.

KIRISH

Korporativ boshqaruvda raqamli echimlar (Digital Solutions in Corporate Governance) biznesda yuqori samaradorlik va raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim vositalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar, jumladan, big data, blockchain, cloud computing va artificial intelligence (AI), korporativ boshqaruvning turli sohalarida keng qo'llaniladi.

Mamlakatimizni rivojlantirishning "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning tapaqqiyot strategiyasi"da ".....davlat ulushiga ega tijorat banklarida transformasiya jarayonlarini yakunlab, 2026-yil yakuniga qadar bank aktivlarida xususiy sektor ulushi 60 foizgacha chiqarilsin. Iqtisodiyotni real sektorida va tijorat banklari axborot texnologiyalari va kompyuter dasturlash sohasida 700 nafar mutaxassislarni tayyorlash va malakasini oshirish. Iqtisodiyotda moliyaviy resurslarni ko'paytirish maqsadida, kelgusi 5 yilda fond bozori aylanmasini 200 mln. AQSh dollaridan 7 milliard AQSh dollariga etkazish, koppelativ boshqaruvni optimallashtirish maqsadida ishlab chiqarish va boshqapish jarayonlarini avtomatlashtirish (ERP) tizimlarini joriy etish kabi vazifalar belgilangan [1]. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PQ-300-son qaroriga muvofiq ustav kapitalida davlat ulushi ustun mavqega ega korxonalarning tegishli boshqaruv organlarida ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv (ESG) tamoyillarini joriy etish ko'zda tutilgan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 8-apreldagi "Tadbirkorlik muhitini yaxshilash va xususiy sektorni rivojlantirish orqali barqaror iqtisodiy o'sish uchun shart-sharoitlar yaratish borasidagi navbatdagi islohotlar to'g'risida"gi, PF-101-son Farmonida belgilangan, shuningdek 2021–2025-yillarda davlat ishtirokidagi korxonalarni boshqarish va isloh qilishdagi asosiy vazifalarni bajarish ushbu mavzuning dolzarbligini bildiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada kuzatuv, abstrakt-mantiqiy fikrlash, tizimli tahlil, taqqoslash va iqtisodiy sharhlash usullaridan foydalanilgan.

ADABIYOTLAR SHARHI

Korporativ boshqaruv va raqamli texnologiyalar sohasida ko'plab mahalliy va jahon olimlari ilmiy tadqiqotlar olib bormoqda. O'zbekistonlik olimlar orasida D. Suyunovni alohida ta'kidlash mumkin. U korporativ boshqaruvning strategik jihatlarini [11], A.Qodirjanov va D. Suyunovlar kompaniyalar boshqaruvi raqamli texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy samaradorligini o'rgangan [12]. A.Kenjabavev va D.Suyunovlar raqamli texnologiyalarning banklar faoliyatiga ta'siri bo'yicha tadqiqotlar olib borgan [13].

TAHLIL VA NATIJALAR

Tijorat banklarida korporativ boshqaruv sohasidagi muammolarning echimini topishda bank xodimlari uchun ham axborot texnologiyalarining (AT) roli va foydasi beqiyosdir. Axborot texnologiyalarining maqsadi – bu inson tomonidan axbortni tahlil qilish uchun ma'lumot to'plash va uning asosida harakatni amalga oshirish to'g'risida qaror qabul qilish tushuniladi.

Bugungi kunda korporativ boshqaruvni innovasion rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari bo'yicha iqtisodchi olimlar tomonidan turli fikrlar va qarashlar bayonn qilinmoqda.

A.E.Ushanovning fikricha bankda raqamlashtirish – bu innovasion texnologiyalarni joriy etish orqali uning biznes jarayonlaridagi uzgarishdir. Bankni raqamlashtirish – bu zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali bankning biznes-jarayonlarini uzgartirishdir. Bu jarayon nafaqat zamonaviy asbob-uskunalar yoki dasturiy ta'minotni urnatishni, balki boshqaruv, uzaro munosabatlar va korporativ madaniyatga yondashuvlardagi tub uzgarishlarni ham uz ichiga oladi [4].

R.X. Xafizovanning bildirishicha - Internet-banking uz navbatida quyidagi turlarga bulinadi: axborot, aloqa va operativ. Barcha Internet-banking asoslangan birinchi turi, axborot hisoblanadi [5]. U asosan marketing faoliyati bilan ifodalanadi va mijozlarga bank xizmatlari haqida birlamchi ma'lumotlarni taqdim etadi. Axborot bankining eng samarali usuli – bu rasmiy veb-sayt yoki ilova orqali mijoz bilan muloqot qilish, chunki Ushbu usul Big data orqali har bir mijoz uchun uning shaxsiy imtiyozlariga e'tibor qaratgan holda tegishli xizmatlar ruyxatini taqdim etishga qodirdir. G.Yu.Muxaraeva "Bank tendensiyalarini tahlil qilish bizga kredit tashkilotining rivojlanish strategiyasini shakllantirishning ikkita mumkin bulgan yondashuvini aniqlash imkonini beradi, ya'ni innovasiyalarning uzaro rivojlanishi va fintex startaplari bilan hamkorlikka e'tibor qaratish [6].

K.Yu. Reshetov va M.V.Losevalar – "tijorat banklarini boshqarishda raqamli texnologiyalarning xususiyatlarini tavsiflash"ning bir qismi sifatida ular raqamlashtirish va biznes modellariga ta'sir qilishini ta'kidlash joiz [7]. Ushbu jarayonda uchta asosiy komponentni ajratish mumkin:

- mijozlarning ehtiyojlarini yaxshiroq tushunish va bank xizmatlarini sotish hajmini oshirish orqali daromadni oshirish maqsadida raqamlashtirish tartibini uz ichiga olgan mijozlarga xizmat kursatishni raqamlashtirish;

- operativ bank faoliyatini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalardan foydalangan holda samaradorlikni boshqarishni uz ichiga olgan operasion jarayonni raqamlashtirish;

- yangi boshqaruv va tashkiliy texnologiyalarni joriy etish tartibini, shuningdek, banklar faoliyat sohasini kengaytiruvchi yangi raqamli biznes modellarini integrasiyalashni uz ichiga olgan biznes modeli va raqamli boshqaruvdir. Shuningdek, internet tarmog'i va informasion texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalanishga asoslangan bir qancha yangi mahsulotlar va xizmatlar bozorlari paydo bo'ldi, shuningdek messengerlar, agregatorlar, internet qidiruv tizimlari, internet reklama, elektron ta'lim va boshqalar.

Hozirgi davrda ijtimoiy tarmoqlarning ham ommaviyligi borgan sari ortib bormoqda. Bill Geytsning so'zlari bilan aytganda "....siz internetsiz savdo qilayotgan bo'lsangiz, bilinki siz savdo jarayonlaridan tashqaridasiz" - degan fikrga qo'shilgan holda, bugungi kunda raqamli texnologiyalardan foydalanish o'ta dolzarb ekanligini bilish zarurdir [8].

S.A.Plugatarenkoning "Raqamli iqtisodiyot ekotizimi raqamli informasion texnologiyalar yordamida qo'shimcha qiymat hosil qiladigan bozor segmentidir" – degan fikrlari ham bor [9]. Mamlakatlarda elektron biznes sohasidagi kompaniyalarning foydalanuvchilar soniga va ular sonining ko'payishiga bog'liq bo'lib qoladi. Bu esa kompaniyalarga sotuvdan katta miqdordagi daromad olinishiga sabab bo'ladi. Shunday qilib, raqamli iqtisodiyot – yangi iqtisodiy muhit bo'lib, u biznes uchun yangi va juda katta imkoniyatlar yaratib beradi.

Bugungi kunda texnologiyalar Rossiya bank tizimi uchun inqilobiy bulishi mumkin bulgan global miqyosdagi qo'yidagi individual fintex startaplarini ta'kidlash kerak [10]: butun dunyo banklariga tranzaksiyalarni vositachilarsiz junatish imkonini beruvchi va mablag'lar xavfsizligini kafolatlaydigan Ripple tulov tizimiga ega fintex startapi; Circle texnologiyasi, bu ijtimoiy tarmoqlar uchun ilova bulib, u orqali xabarlar junatish va pul junatish

mumkin; Turli banklardan depozitlarni taklif qilish uchun platformani uz ichiga olgan Deposit solutions texnologiyasi.

Bundan tashqari bugungi kunda IBM kompaniyasi tomonidan bank tizimida raqamli bankingni to'rtta yo'nalishini amalga oshirishni taklif qilmoqda[11]:

Birinchi yo'nalish: Raqamli banking brendi – jamiyatning zamonaviy ehtiyojlariga moslashtirilgan innovation brendlar, mahsulotlar va bank xizmatlarini ko'rsatish.

Ikkinchi yo'nalish: Raqamli kanallarga ega bank – mavjud banklarning bank-ofisi bank lisenziyasidan foydalanadi va o'z mahsulotlari va xizmatlarini qulayroq foydalanuvchi interfeysi orqali taklif qiladi.

Uchinchi yo'nalish: Digital Bank filiali – raqamli foydalanuvchining tajribasi va yangi biznes jarayonlarini birlashtiradi.

To'rtinchi yo'nalish: Raqamli bank – raqamli texnologiyalar asosida o'z xizmatlari va mahsulotlarini ishlab chiqadi va boshqaradi.

Bundan tashqari ushbu masalaga turli yo'nalishdagi kompaniyalar ham o'z fikrlarini bildirishmoqda. Chunki bugungi kunda banklarda korporativ boshqaruvni transformasiya qilish jarayonlarini bank faoliyatini innavasion ishlamlar asosida raqamlashtirishdan boshlash bank uchun va uning mijozlari uchun muhim ahamiyat kasb etib, bank sektorini raqamlashtirish ulkan salohiyatga ega[12].

Shunday qilib, MaKinsey kompaniyasining fikriga kura, makroiqtisodiy zarbalar bulmaganda, bank tizimi ambisiyali va kuchli bozor etakchilari, zamonaviy tendensiyalarga tezda javob beradigan reguliyator mavjudligi tufayli dunyodagi eng ilg'orlardan biriga aylanish uchun yaxshi imkoniyatga ega [13]. Moliya va texnologiyalar dunyosida, shuningdek, aholining moliyaviy xizmatlarni olishning yangi, qulayroq modellariga utishga tayyorligi tufayli bugungi kunda bank sohasida biznes jarayonlarini raqamlashtirish sohasida jiddiy uzgarishlar ruy bermoqda.

Bugungi kunda tijorat banklarida korporativ boshqaruv evolyusiyasi bo'yicha olimlar va tadqiqotchilarning qarashlari turlicha bo'lib, asosan bir necha asosiy bosqichlar va ularning ta'siriga e'tibor qaratishadi.

Korporativ boshqaruv 4.0 kompaniyalarning boshqarilishi va faoliyat yuritishiga nisbatan yangi paradigma o'zgarishini ifodalaydi. Bu evolyusiyasi sun'iy intellekt (AI), Internet buyumlari (IoT), katta ma'lumotlar (Big Data), blokcheyn va bulutli hisoblash kabi zamonaviy raqamli echimlarning korporativ boshqaruv strukturalariga integrasiyasini xarakterlaydi[14]. Quyidagi 1-jadvalda bu evolyusiyaning asosiy bosqichlari va ularni amalga oshirishga yordam bergan raqamli echimlar keltirilgan.

Korporativ boshqaruv evolyusiyasi davomida kuzatuv kengashlarning roli va mas'uliyatlari ancha o'zgardi. Hozirgi boshqaruv 4.0 davrida raqamli texnologiyalar korporativ boshqaruvning ajralmas qismiga aylandi va bu kompaniyalarning uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda[15].

Bu ayrim iqtisodchi olimlar fikricha bir qator muhim omillarga asoslanadi: strategik bilimlarni zamonaviy aksiyadorlik jamiyatlarini muvaffaqiyatli rivojlantirishning asosiy manbasiga aylantirish, ichki nazorat samaradorligini oshirishning dolzarb masalalarini ochib bergan so'nggi korporativ mojarolar saboqlari kapital bozoridagi raqobat va korporativ ijtimoiy javobgarlik muammolari[16]. Shuning uchun korporativ boshqaruv jarayonlarida axborot texnologiyalarini qo'llab-quvvatlashga qo'yiladigan talablar bo'lishi maqsadga muvofiq.

1-jadval. Korporativ boshqaruvning evolyusiyasi va bosqichlari¹.

Korporativ boshqaruv bosqichlari	Korporativ boshqaruv bosqichlarining tavsifi
Korporativ boshqaruv 1.0: Uzoqdan nazorat qilish	An'anaviy boshqaruv, qo'l mehnatiga asoslangan jarayonlar va ierarxik tuzilmalar.
Korporativ boshqaruv 2.0: Muvofiqlik va islohotlar	Moliyaviy hisobot va aloqa uchun asosiy axborot tizimlarini joriy etish.
Korporativ boshqaruv 3.0: Manfaatdor tomonlar va ESG	Yaxshilangan axborot texnologiyalari infratuzilmasi, moslik va xavflarni boshqarishga katta e'tibor.
Korporativ boshqaruv 4.0: Raqamli transformasiya	Haqiqiy vaqt rejimida ma'lumotlar tahlili, shaffoflik va avtomatlashtirish uchun raqamli texnologiyalarning integrasiyasi.

Rivojlangan mamlakatlar tajribalari shuni ko'rsatmoqdaki, banklar boshqaruvida tezkor ma'lumot va axborotlar almashinuvi, muammolarni oldindan aniqlash va bartaraf etish, bozor holatini o'rganish va tezkor qarorlar qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yuqori samara bermoqda[17]. Masalan, Buyuk Britaniyaning Moliyaviy Harakat Agenti (FCA) real vaqtda muvofiqlikni nazorat qilish uchun RegTech va sun'iy intellektidan foydalanib kelmoqda.

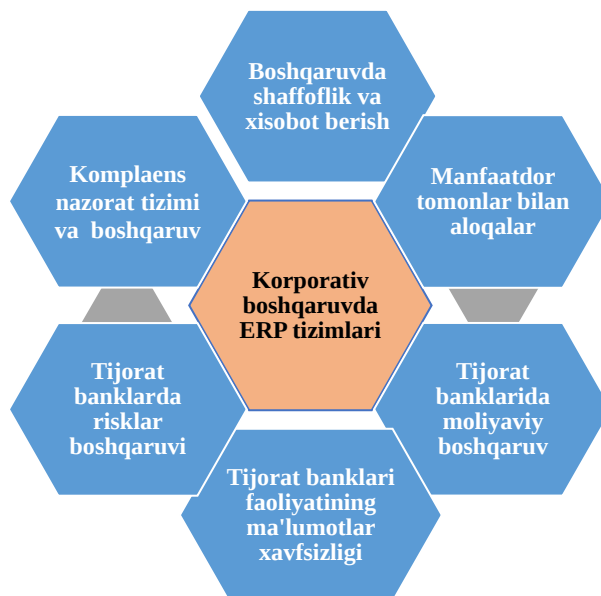
Bugungi kunda kompaniyalar raqamli transformasiyani amalga oshirish orqali biznesda muhim yangi-

¹ Tahlilliy ma'lumotlar asosida muallif tomonidan ishlab chiqarilgan.

liklarga erishmoqdalar. Sanoat korxonalarida innovasion boshqarishni tashkil etish yangi raqamli texnologiyalar, jumladan, Big Data analitikasi, robotlar, sun'iy intellekt, IT, Blockchain, bulutli hisoblash va hokazolarni qo'llash orqali amalga oshirilmoqda. Korporativ boshqaruvda raqamli transformasiya – bu raqamli texnologiyalarning korporativ boshqaruv jarayonlariga integratsiyasini anglatadi[18]. Bu, o'z navbatida, qaror qabul qilishni yaxshilash, shaffoflik va mas'uliyatni oshirish, komplaens va xavflarni boshqarishni yaxshilashni o'z ichiga oladi. Asosiy raqamli echimlar quyidagilarni o'z ichiga oladi[19]: ma'lumotlar tahlili va sun'iy intellekt (II), blokcheyn texnologiyasi, avtomatlashtirilgan komplaens tizimlari, ERP tizimlari va robotlashtirilgan jarayonlarni avtomatlashtirish (RPA). Bu echimlar biznes jarayonlarni optimallashtirish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Raqamlashtirishning asosiy xususiyatlaridan biri o'zgarishlarning favqulodda tezligi, o'zgaruvchanligi, jismoniy, ijtimoiy va raqamli dunyoning o'zaro bog'liqligi hamda yaqinlashuvi ortib borayotganidadir [20].

ERP tizimlari korxona resurslarini rejalashtirish, boshqarish va nazorat qilish uchun integratsiyalangan dasturiy ta'minot bo'lib, barcha operatsiyalar, ma'lumotlar va jarayonlarni yagona platformada birlashtiradi. ERP tizimlari korporativ boshqaruvni samarali tashkil qilishda, hisobdorlikni oshirishda va mas'uliyatli qaror qabul qilishda muhim ahamiyatga ega[21]. Ular kompaniyalarga huquqiy va normativ talablarga mos kelishda, xavflarni boshqarishda, ma'lumot xavfsizligini ta'minlashda va shaffoflikni oshirishda yordam beradi. Masalan, SAP ERP va Oracle ERP Cloud tizimlari komplaensni avtomatlashtiradi va auditor izlarini saqlaydi.

1-Rasm. Korporativ boshqaruvda ERP tizimlaridan foydalanish yo‘nalishlari².

XULOSA VA TAKLIFLAR

Shunday qilib, xulosa qiladigan bo'lsak, korporativ boshqaruv jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida transformatsiya qilish bo'yicha quyidagilarni bildirishimiz mumkin. Birinchidan, strategik ahamiyatga ega yirik kompaniyalarda, shuningdek tijorat banklarida korporativ boshqaruvning smaradorligini oshirishga ERP tizimlarini joriy qilishda mahalliy dasturiy ta'minot mahsulotlari va xizmatlariga ahamiyat berish zarur. Bugungi kunda mazkur mahsulot va xizmatlarning bozori juda katta bo'lmasada, davlatimizda 1 million dasturchi muxandislar tayyorlash bo'yicha qilinayotgan ishlar o'z samarasini beradi. Ikkinchidan, ERP tizimlarini joriy etish korporativ boshqaruv qarorlarining realligi va aniqligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan yagona axborot makoni yaratilishiga olib kelishi kerak. Uchinchidan, yaratilgan ERP tizimlarining modullari doimiy ravishda yangilanib borilishi, aniqlangan kamchiliklar tezkor ravishda bartaraf etilishi tijorat banklari faoliyatining barcha sohalarini qamrab olgan yagona axborot makonini yaratadi. To'rtinchidan, axborot xavfsizligini ta'minlash uchun texnik ta'minotni kuchaytirish (serverlar, marshrutizator, katta massivdagi ma'lumotlarni saqlash uchun katta hajmdagi ma'lumot saqlovchi serverlar) zarur va imkon darajasida, ma'lumotlarni mahalliy data-markazlarda saqlash lozim bo'ladi. Beshinchidan, mahsulotlar ishlab chiqarishni va bank xizmatlarini sifatli ko'rsatishda zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan ta'minlash va boshqaruv uslublarining innavasion turlarini yaratuvchi ilmiy laboratoriyalar va tajriba markazlarining ishlarini moliyalashtirish va ular faoliyatini ta'minlash imkoniyatlarining kengligi va hokazolar. Shuningdek, tijorat banklari faoliyatini korporativ tashkil etish va boshqarishning keng imkoniyatlari

2 Tahlilliy ma'lumotlar asosida muallif tomonidan ishlab chiqarilgan.

banklarning ustunliklaridan foydalanishga asoslanib, ularni tuzishning ko'plab variantlaridan foydalangan holda mijozlararo munosabatlarni modellashtirish imkonini ham beradi[24]. Tashkiliy tuzilmalarni rasmiylashtirishning nihoyasiga etganligi, mas'uliyat va vakolatlarning belgilashdagi reglamentlarning o'rnatilganligi, aksiyadorlik jamiyatlari boshqaruv organlari o'rtasidagi nazorat funksiyasining to'g'ri va real taqsimlanish imkonini beradi; – aksiyadorlar tarkibiga kirish va undan chiqishning soddalashtirilgan tartibini, manfaatdor shaxslar rotasiyasining keng imkoniyatlarini hamda tegishli ravishda investision takliflarning o'ta o'zgaruvchanligi sharoitida yuqori moslashuvchanlikni ya'ni o'zgarishlarga moslanuvchanlikni ta'minlaydi; – tijorat banklaridagi risklarning cheklangan ma'suliyat tamoyili darajasini kamaytirishga imkon yaratadi. Cheklangan ma'suliyat tamoyilining amal qilishi risklarni aksiyadorlar va boshqaruvchilar o'rtasida taqsimlash orqali yirik korporasiyalarni tashkil etishni mumkin qilib qo'ydi.

Umuman olganda, yuqorida bildirilgan fikr-mulohazalar asosida quyidagi taklif va tavsiyalarni berish mumkin bo'ladi:

1. Mamlakatimizda keyingi yillarda innovasion ishlanmalar, mahsulot, ish va xizmatlarni yaratish xar qanday sohada va tarmoqda barcha ko'rsatkichlarning keskin o'sishini ta'minlagan bo'lishiga qaramasdan bir qator muammolar ham yo'q emas. Xususan, birinchi marta o'zlashtirilgan korxonalarni innovasion mahsulot, ish va xizmatlar ishlab chiqargan korxonalar sonidagi ulushi kamayish tendensiyasiga ega bo'lmoqda.

2. Tijorat banklari korporativ boshqaruv qarorlarining qabul qilinishida sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar tahlilidan foydalanishlari hamda ERP (Enterprise Resource Planning) tizimlarini joriy qilishlari lozim. ERP tizimlari barcha biznes jarayonlarni yagona platformada birlashtirib, ularning shaffofligini va samaradorligini oshiradi. Bu texnologiyalar korporativ ma'lumotlarni tahlil qilish va risklarni oldindan aniqlash uchun muhimdir.

3. Tijorat banklari faoliyatini va korporativ boshqaruv jarayonlarini transformasiya qilishda innovasion ishlanmalarni shakllantiruvchi markazalar, bo'limlar faoliyatining barcha bosqichlarini amalga oshirish uchun tizimlashtirilgan qonunchilik bazasini yaratish, innovasion infratuzimalarning elementlari bo'lgan texnoparklar, kichik innovasion korxonalar, texnik platformalar, innovasion klasterlar faoliyatini tartibga soluvchi me'yoriy-xuquqiy bazani takomillashtirishi zarur bo'ladi.

4. O'zbekistonda tijorat banklari faoliyatini transformasiya qilish va boshqaruv jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy qilishga qaratilgan faol siyosatni amalga oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг, 28.01.2022 йилдаги “2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги ПФ-60-сонли Фармони. <https://lex.uz/docs/5841063>
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 05.10.2020 йилдаги “Рақамли Ўзбекистон – 2030” стратегиясини тасдиqlаш ва уни самарали амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6079-сонли фармони қабул қилинди. <https://lex.uz/docs/5030957>
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 28.01.2022 йилдаги ПФ-60-сон “2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони, Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 29.01.2022 й., <https://lex.uz/docs/5030957>
4. Ушанов, А. Е. (2019). Принцип клиентоцентричности банковской деятельности в условиях цифровизации. Финансовые рынки и банки, (2), 35-40.
5. Хафизова Р.Х. (2022). ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОГО БАНКИНГА. Международный журнал гуманитарных и естественных наук, (5-4), 240-243. doi: 10.24412/2500-1000-2022-5-4-240-243
6. Мухараева Герел Юрьевна (2020). Разработка стратегии с учетом последних банковских трендов. Стратегии бизнеса, 8 (6), 147-149.
7. Решетов К.Ю., & Лосев М.В. (2021). Цифровизация в банковской сфере. Вестник Национального института бизнеса, (43), 28-35.
8. Билл Гейтс. “Жаҳоннинг энг бой кишиси” босиб ўтган йўл. Китоб. 15.03.2016.
9. С.А.Плугатаренко. Что такое цифровой суверенитет и как Кремль его хочет достичь: главные цели ди 2030 года. Журнал Экономика. 1 июля 2024.
10. Suyunov D.X.: Theoretical principles of improving the modern corporate control system in joint stock companies. International journal of economic perspectives, 16, 11, 90-97, 2022.
11. Bhattacharyya, D., Dietz, M., Edlich, A., Höll, R., Mehta, A., Weintraub, B., & Windhagen, E. (2023). Global Banking Annual Review 2023: The Great Banking Transition. In McKinsey & Company.
12. Suyunov D.X.: Qodirov. T.U.: Ways for a leader to work on speech and improve speaking skills. American journal of pedagogical and educational research, 11, 29-32, 2023.
13. J.E. Stiglitz Capital market liberalization, economic growth, and instability//World development. –2000.–Т.28. –№. 6.–С. 1075.
14. Суюнов Д., Рўзиев А., Кенжабаев А.: Электрон тижорат. “BROK CLASS SERVIS” МЧЖ босмахонасида чоп қилинган. Дарслик. 2023 йил. 356 бет.
15. Suyunov D.X.: Assessment of the possibilities of using digital models of corporate management in joint-stock commercial banks. Miasto Przyszłości Kielce 2024 Impact Factor: 9.9 ISSN-L: 2544-980X 1588Vol. 49 (2024).
16. Суюнов Дилмурод Холмурадович: Акциядорлик жамиятларида замонавий корпоратив назорат тизимини

жорий этишни такомиллаштиришнинг илмий-назарий асослари. Boshqaruv va etika qoidalari onlayn ilmiy jurnali, 3, 2, 433-441, 2023.

17. D. Suyunov, A. Qodirjanov. Human development summary capturing achievements in the hdi and complementary metrics that estimate gender gaps, inequality, planetary pressures and poverty. human development. Молодые ученые 2 (17), 95-100. 2024.
18. Д.Х. Суюнов, Д. Мирхидоятова. Корпоратив бошқарувда рейтинг даражалари ва мониторинг тизими. Uzbek Scholar Journal 27, 80-87. April – 2024. www.uzbekscholar.com.
19. S.D Kholmuradovich, Improving the methods of assessing the economic efficiency of digitalization of corporate management in joint-stock commercial banks. Holders of reason 2 (3), 127-133.
20. Suyunov D.X.: Korporatsiya status va rivojlanish yo'llari. Holders of reason, 2, 3, 134-139, 2024.
21. Д.Х. Суюнов, Ф. М. Махкамбаева. Давлат иштирокидаги акциядорлик жамиятларида илғор хорижий тажриба асосида корпоратив бошқарувни такомиллаштириш. Uzbek Scholar Journal 26, 39-44. 2024.
22. S Dilmurod, K Karimov, Pharmacokinetic parallels of gentamicin in blood, lymph nodes and soft tissues of a gunshot wound to an extremity by different methods of administration. Central Asian Journal of Medical and Natural Science 4 (6), 405-411. 2023.
23. Suyunov D.X.: Problems in the development of remote banking services in commercial banks of Uzbekistan. World Economics & Finance Bulletin (WEFB) Available Online at: <https://www.scholarexpress.net>. Vol. 26, September, 2023 ISSN: 2749-3628.
24. D.X. Suyunov, V.R. Kaytavov, Current issues of digitization of transformational processes in commercial banks. American Journal of Business Management, Economics and Banking 10, 38-45. 2023.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

